

POSTANOWIENIE

Dnia 26 kwietnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wojciech Katner

w sprawie z powództwa P. M., T. M., R. M., K. M. i J. M.
przeciwko G. K.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 26 kwietnia 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanej
od wyroku Sądu Okręgowego w K.
z dnia 10 stycznia 2018 r., sygn. akt II Ca [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) przyznaje adwokatowi J. K. od Skarbu Państwa -
Sądu Okręgowego w K. kwotę 5400,- (pięć tysięcy czterysta)
złotych, powiększoną o należny podatek VAT z tytułu
nieopłaconego wynagrodzenia za udzielenie pozwanej pomocy
prawnej z urzędu.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 10 stycznia 2018 r. Sąd Okręgowy w K. oddalił apelację pozwanej G. K. (omyłkowo podano K.) od wyroku Sądu Rejonowego w S. z dnia 26 maja 2017 r., którym uznana została za bezskuteczną w stosunku do powodów: P. M., T. M., K. M. i J. M. umowa darowizny udziału w 5/8 części we współwłasności nieruchomości, opisanej w postanowieniu, położonej w miejscowości U. - do wysokości wierzytelności powodów objętych tytułem wykonawczym - wyrokiem Sądu Okręgowego w K. z dnia 23 maja 2012 r., opatrzonego klauzulą wykonalności we wskazanym w nim zakresie. Podstawą prawną rozstrzygnięcia Sądu był art. 527 k.c. Oddalając apelację od wyroku Sądu pierwszej instancji Sąd Okręgowy podzielił ustalony stan faktyczny i ceny prawne, przyjmując je za własne oraz w podstawie prawnej rozstrzygnięcia wyraźnie wymienił art. 528 k.c., którego przesłanki zostały wypełnione w rozpoznawanej sprawie.

W skardze kasacyjnej ustanowiony z urzędu pełnomocnik pozwanej zarzucił Sądowi Okręgowemu naruszenie prawa materialnego, tj. art. 527 w związku z art. 5 k.c. oraz art. 23 k.c., polegające na błędnej wykładni tych przepisów oraz niewłaściwym ich zastosowaniu przez nieuwzględnienie wszystkich istotnych okoliczności dla rozstrzygnięcia sprawy. Wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości oraz poprzedzającego go wyroku Sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji, a także zasądzenie kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie mogła zostać przyjęta do rozpoznania, ze względu na niespełnienie przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

W pierwszym zdaniu uzasadnienia skargi kasacyjnej pełnomocnik pozwanej bez powołania się na art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wskazał na wystąpienie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, dotyczącego kwestii „ustalenia przez Sąd obiektywnej możliwości świadomości sprawcy popełnionego przestępstwa w zakresie odpowiedzialności odszkodowawczej, w sytuacji

ograniczonej w stopniu znacznym zdolności rozpoznania znaczenia czynu lub pokierowania swoim postępowaniem.” Drugą kwestią jest „podstawa odpowiedzialności w świetle popełnionego przez dłużnika przestępstwa”.

W wyodrębnionym wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, tak jak tego wymaga art. 398⁴ § 2 k.p.c. również nie ma powołania się na podstawy określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., ale to może z tej przyczyny, że nie są już formułowane żadne zagadnienia prawne, jest za to wezwanie do rozpatrzenia przez Sąd Najwyższy naruszenia przepisów prawa materialnego, „bowiem w niniejszej sprawie doszło do błędnej wykładni i zastosowania art. 527 k.c.”

Wywody pełnomocnika skarżącej są jakby oderwane od dramatycznych okoliczności sprawy, w której stanie faktycznym stwierdzono skazanie ojca pozwanej J. P. za zabójstwo ojca powodów i próbuje się w nich kwestionować zastosowanie art. 527 k.c. w stosunku do darowizny dokonanej na rzecz pozwanej przez J. P., aktem notarialnym sporządzonym w zakładzie karnym. Czynność ta została uznana przez Sądy obu instancji za dokonaną w celu pokrzywdzenia wierzycieli odnośnie do zapłaty powodom zasądzonych kwot zadośćuczynienia, odszkodowania i zwrotu kosztów postępowania (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 2017 r. I CSK 180/16, z dnia 22 marca 2017 r. III CSK 143/16 i z dnia 14 czerwca 2017 r. IV CSK 470/16, nie publ.). Dosyć karkołomne jest twierdzenie o nieświadomości darczyńcy oraz obdarowanej, w okolicznościach, w których nastąpiło zawarcie umowy darowizny, co do istnienia wspomnianych zobowiązań i zachowania należytej staranności odnośnie do wiedzy (niewiedzy) o nich. Polemizowanie z Sądem drugiej instancji i powoływanie się w zarzutach skargi kasacyjnej na art. 23 k.c. odnośnie do naruszenia dóbr osobistych skazanego w postaci tajemnicy korespondencji, a także na art. 5 k.c. w celu wzruszenia prawidłowości zastosowania art. 527 k.c., przy braku jakichkolwiek wywodów uzasadniających zapowiedziane na początku zagadnienia prawne świadczy o pewnej desperacji pełnomocnika skarżącej, dość szczególnie rozumiejącego swoją rolę jako pełnomocnika pozwanej działającego z urzędu. Dodać należy, że w zarzutach skargi nie znalazło się w ogóle podważenie zastosowania art. 528 k.c. w zaskarżonym wyroku.

Prowadzi to do wniosku, że w sposób oczywisty nie zostały spełnione przesłanki żadnej z podstaw pozwalających na przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Z tych względów należało na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówić przyjęcia skargi do rozpoznania, rozstrzygając o kosztach postępowania na podstawie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. poz. 1714).